

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Επιστήμες της Αγωγής & της Εκπαίδευσης

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Καινοτόμες Δράσεις: Νέα Παιδαγωγικά Ρεύματα - Φρενέ – Σχολικός συνεταιρισμός

Ίδρυμα: Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Πρόγραμμα: Επιστήμες της Αγωγής και της Εκπαίδευσης

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Δρ. Β. Μπρίνια

Επιμέλεια:

Τατιάνα Ασπραδάκη (Α.Μ.: 1140022)

Νικόλαος Ζιώγας (Α.Μ.: 2140071)

Παναγιώτης Κουρκούνης – Αποστολόπουλος (Α.Μ.:2140117)

Δημήτρης Λαμπούρης (Α.Μ.: 3130112)

Κυριακή Στειακάκη (Α.Μ.: 8120123)

Αθήνα 2019

Περιεχόμενα

Σύνοψη	3
Ενότητες	5
Διδακτικές υποενότητες 4.1.1, 4.1.2.....	5
Διδακτικές υποενότητες 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3	6
Διδακτικές υποενότητες 4.3.1, 4.3.2.....	7
Διδακτικές υποενότητες 4.4, 4.5.....	8
Βιωματικό Εργαστήρι “Μικρά Βιβλία”	9
Βιβλιογραφία.....	10

Σύνοψη

Το μάθημα στο οποίο θα επισημανθεί η έννοια του σχολικού συνεταιρισμού είναι η Πολιτική Παιδεία της Α' Λυκείου. Το σχολείο που θα διδαχθεί είναι το Γενικό Λύκειο Άνδρου, το οποίο είναι μικτό και το μοναδικό τμήμα της Α' Λυκείου αποτελείται από 20 μαθητές. Επιλέχθηκε το τέταρτο κεφάλαιο για την εφαρμογή του μιας κι είναι εκείνο το οποίο εισάγει τους μαθητές σε βασικές οικονομικές έννοιες. Παρακάτω ακολουθεί ο αναλυτικός σχεδιασμός της διδακτικής μας ενότητας.

Διάρκεια (σε λεπτά)	Υποενότητες	Στόχος (για τους μαθητές)	Εκπαιδευτικές τεχνικές	Εποπτικά μέσα διδασκαλίας
45'	4.1 Το κύριο οικονομικό πρόβλημα 4.1.1 Οι ανάγκες 4.1.2 Τα αγαθά – το καταναλωτικό πρότυπο	1. Να αναφέρουν το κύριο οικονομικό πρόβλημα 2. Να ορίζουν τις έννοιες των οικονομικών αναγκών και των αγαθών 3. Να ιεραρχούν τις ανάγκες ανάλογα με τις ιδιότητες και την σπουδαιότητα τους. 4. Να διακρίνουν τα αγαθά σε καταναλωτά και διαρκή 5. Να αναφέρουν τα χαρακτηριστικά της διαφήμισης	A) Ερωτήσεις – Αποκρίσεις B) Συζήτηση Γ) Διάλεξη Δ) Ατζέντα	A) Πίνακας B) Μαρκαστόχοι Γ) Φωτοτυπίες Δ) Διαφάνειες
45'	4.2 Οι επιχειρήσεις 4.2.1 Οι συντελεστές παραγωγής 4.2.2 Το κόστος παραγωγής 4.2.3 Η τιμή των αγαθών	1. να ορίζουν τους συντελεστές παραγωγής, 2. να εντοπίζουν συντελεστές παραγωγής σε ασκήσεις, 3. να γνωρίζουν τον αντικειμενικό σκοπό μιας επιχείρησης, 4. να ορίζουν τους νόμους της ζήτησης και της προσφοράς, 5. να κατανοούν τους	A) Διάλογος B) Ερωτήσεις-Απαντήσεις Γ) Καταιγισμός Ιδεών Δ) Βιωματική Εφαρμογή	A) Πίνακας B) Μαρκαστόχοι Γ) Φωτοτυπίες

		νόμους της ζήτησης και της προσφοράς.		
45'	4.3 Τα νοικοκυριά 4.3.1 Το εισόδημα των νοικοκυριών 4.3.2 Ο οικογενειακός προϋπολογισμός	1. Να αναφέρουν το κύριο χαρακτηριστικό του νοικοκυριού 2. Να αναφέρουν τις αποφάσεις που λαμβάνουν τα νοικοκυριά 3. Να ορίζουν τον οικογενειακό προϋπολογισμό	A) Διάλογος B) Ερωταποκρίσεις Γ)Βιωματική Εφαρμογή	A) Πίνακας B) Μαρκαστόροι Γ) Φωτοτυπίες
45'	4.4 Το κράτος ως παραγωγός και ως καταναλωτής 4.5 Βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας	1.Να είναι σε θέση να διαχωρίζουν τις βασικές μονάδες του οικονομικού συστήματος. 2. Να κατανοούν τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας 3. Να ορίζουν τα βασικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας	A) Καταιγισμός Ιδεών B) Τι Νέα	A) Πίνακας B) Μαρκαστόροι Γ) Φωτοτυπίες Δ) Προβολέας
90'	-Σύνδεση των παραγόμενων αγαθών της ελληνικής οικονομίας με τα “Μικρά Βιβλία” -Εκπαιδευτική εκδρομή στο σύλλογο τοπικών παραγωγών «Κοχύλου»	1.Να ενισχυθεί το αίσθημα της αυτενέργειας των μαθητών μέσω ανάληψης πρωτοβουλιών για τη δημιουργία ενός “Μικρού Βιβλίου”. 2. Να βιώσουν οι μαθητές την καθημερινότητα των παραγωγών της τοπικής οικονομίας.	A) Έρευνα B) Βιωματική επίσκεψη Γ) Διάλεξη Δ) Ενίσχυση αυτενέργειας	
45'	-Συγγραφή και επεξεργασία “Μικρών Βιβλίων”	1.Μέσω της ομαδικής συνεργασίας, να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές το ρόλο που έχουν στην ομάδα 2.Να αναγνωρίσουν την πολυτιμότητα των τοπικών προϊόντων.	A) Διάλογος B) Ομαδική συνεργασία μαθητών Γ) Βιωματική εφαρμογή	
45'	- Ανταλλαγή αγαθών και εμπειριών με τη Β'	1. Να μοιραστούν την εμπειρία τους με	A) Διάλογος B) Ομαδική	

	τάξη του Γενικού Λυκείου Άνδρου	άλλους μαθητές. 2. Να αφουγκραστούν τη δημιουργικότητα και τις εμπειρίες των άλλων μαθητών.	συνεργασία μαθητών Γ) Παρουσίαση έργου μαθητών	
--	------------------------------------	---	--	--

Ενότητες

Διδακτικές υποενότητες 4.1.1, 4.1.2

Το κεφάλαιο 4, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως εισάγει τους μαθητές στις βασικές έννοιες της οικονομίας. Προκειμένου η μετάδοση της γνώσης να είναι ενεργητική κρίνεται σκόπιμο να χρησιμοποιηθούν διάφορες τεχνικές Φρενέ. Με την εισαγωγή των μαθητών στην υποενότητα των αναγκών, των αγαθών και του καταναλωτικού προτύπου, οι μαθητές συνδυάζουν τα εμπειρικά έως τώρα ερεθίσματα που μπορεί να έχουν είτε από προσωπική εμπειρία είτε από τους γονείς τους με το θεωρητικό υπόβαθρο.

Κατά την διάρκεια της διδασκαλίας, ο εκπαιδευτικός κρίνεται αναγκαίο να πραγματοποιεί τακτικές ερωτήσεις για να ενεργοποιεί τους μαθητές. Όταν εμφανιστούν μέσα από την συζήτηση θέματα τα οποία διεγείρουν το ενδιαφέρον της τάξης τότε θα γίνει χρήση της Ατζέντας. Εκεί θα σημειωθούν όλα τα θέματα εκείνα που οι μαθητές θα θέλανε να αναλυθούν εις βάθος. Η χρήση της παραπάνω τεχνικής είναι σημαντική διότι μέσα από αυτήν οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στα θέματα που επιθυμούν να μελετήσουν παραπάνω τόσο κατά την διάρκεια του συγκεκριμένου μαθήματος όσο και καθ' όλη την διάρκεια της διδασκαλίας του τετάρτου κεφαλαίου. Η εφαρμογή της παραπάνω τεχνικής θα αποτελέσει το έναυσμα για την δημιουργία των μικρών βιβλίων που θα αναλυθεί παρακάτω.

Μέσα από την παραπάνω διαδικασία, οι μαθητές είναι ικανοί να αναπτύξουν τις δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας τους καθώς και να εισαχθούν στην μέθοδο έρευνας μέσω του πειραματικού ψηλαφισμού. Ο εκπαιδευτικός λειτουργεί με υποστηρικτικό ρόλο και συντονίζει τους μαθητές προκειμένου να τίθενται τα όρια που χρειάζονται προκειμένου να λειτουργήσει ομαλά η διαδικασία. Τα χρησιμοποιηθέντα μέσα όπως οι διαφάνειες και οι φωτοτυπίες θα έχουν ρόλο διέγερσης του ενδιαφέροντος. Παραδείγματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον καθηγητή είναι η προβολή μιας νέας διαφήμισης η οποία έχει αποκτήσει μεγάλη απήχηση ή η παρουσίαση μιας καταναλωτικής έρευνας για τις τάσεις των τελευταίων ετών.

Διδακτικές υποενότητες 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3

Στις υποενότητες αυτές, οι μαθητές διδάσκονται για τους συντελεστές παραγωγής κάθε επιχείρησης, αυτούς που παράγουν δηλαδή πλούτο σε μία οικονομία. Είναι πολύ σημαντικό οι μαθητές να μάθουν να εντοπίζουν συντελεστές παραγωγής σε κάθε επιχείρηση, ώστε να μπορέσουν αργότερα να κατανοήσουν και τις έννοιες του κόστους παραγωγής, της μεγιστοποίησης του κέρδους, καθώς και να ερμηνεύουν τους νόμους της ζήτησης και της προσφοράς. Συνεπώς, σε αυτό το σημείο πραγματοποιείται μια βιωματική εφαρμογή, στην οποία οι μαθητές καλούνται να διαπιστώσουν τους συντελεστές παραγωγής που χρησιμοποιούνται στις επιχειρήσεις που τους δίνονται, και να τις εντάξουν στις κατηγορίες συντελεστών παραγωγής που διδάχθηκαν (κεφάλαιο, έδαφος εργατική δύναμη).

Εκφώνηση εφαρμογής:

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες 4-5 ατόμων και κάθε ομάδα αναλαμβάνει να παρουσιάσει τους συντελεστές παραγωγής που χρησιμοποιούνται σε ένα από τα παρακάτω:

- α) σε ένα αγρόκτημα
- β) σε ένα εργοστάσιο παραγωγής επίπλων
- γ) σε ένα υπαίθριο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων
- δ) σε ένα γυμναστήριο
- ε) σε ένα εστιατόριο

Έχοντας πλέον κατανοήσει οι μαθητές την έννοια των συντελεστών παραγωγής, μπορούν να αντιληφθούν καλύτερα τον αντικειμενικό σκοπό της επιχείρησης, ο οποίος είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους μακροχρόνια. Σε αυτό το σημείο, χρησιμοποιείται η εκπαιδευτική τεχνική καταγισμός ιδεών, όπου οι μαθητές καλούνται να σκεφτούν τι χρειάζεται μια επιχείρηση ώστε να μεγιστοποιήσει το κέρδος της μακροχρόνια. Σύμφωνα με αυτήν την τεχνική, οι μαθητές εκφράζουν ελεύθερα την άποψη τους πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα, χωρίς να απαιτείται από τους μαθητές να έχουν ειδικές γνώσεις πάνω στο θέμα. Σε αυτήν την εκπαιδευτική τεχνική, υπάρχει περίπτωση να αναφερθούν έννοιες που έχουν λίγη ή καθόλου σχέση με το θέμα, αλλά με αυτό τον τρόπο συλλέγονται ιδέες που ίσως να αξιοποιηθούν σε μεταγενέστερο στάδιο.

Στο τέλος αυτής της ενότητας, οι μαθητές ενημερώνονται για τον νόμο της ζήτησης και της προσφοράς, πως δηλαδή προσδιορίζονται οι τιμές των αγαθών.

Διδακτικές υποενότητες 4.3.1, 4.3.2

Στις υποενότητες αυτές, οι μαθητές διδάσκονται για το εισόδημα των νοικοκυριών και τον οικογενειακό προϋπολογισμό με σκοπό να διακρίνουν τη διαφορά νοικοκυριού – οικογένειας, να αναλύουν το εισόδημά των δύο τελευταίων και τέλος να έρθουν σε επαφή με τον οικογενειακό προϋπολογισμό. Μέσα από αυτά τα ερεθίσματα, οι μαθητές μαθαίνουν από μικρή ηλικία να συνηθίζουν στην αποταμίευση, να αποκτούν καταναλωτική συνείδηση και να προσαρμόζονται στις δύσκολες καταστάσεις.

Σε αυτό το σημείο γίνονται ερωταποκρίσεις με τους μαθητές με σκοπό να αναλυθούν οι αποφάσεις των νοικοκυριών και να εκμαιευθούν από αυτούς οι παράγοντες που επηρεάζουν τις αποφάσεις αυτές. Οι μαθητές θα ανασύρουν από την μνήμη τους εμπειρίες από τις αποφάσεις της δικής τους οικογένειας, έτσι ώστε να κατανοήσουν καλύτερα τα θέματα που αφορούν το εισόδημα των νοικοκυριών. Κάποιες από τις ερωτήσεις που θα τους δοθούν και αφορούν τη λήψη αποφάσεων του νοικοκυριού είναι:

- Πόσο μέρος του εισοδήματος της οικογένειας θα καταναλωθεί και πόσο θα αποταμιευθεί;
- Το μέρος που θα καταναλωθεί, σε ποια αγαθά και σε ποιες ποσότητες θα κατευθυνθεί;
- Το μέρος που θα αποταμιευθεί, πόσο θα είναι, για πόσο χρόνο θα διαρκέσει η αποταμίευση και για ποιον σκοπό;

Επίσης αναφορικά με τους παράγοντες επηρεασμού των αποφάσεων χρήσης του εισοδήματος του νοικοκυριού κάποιες ερωτήσεις που θα δοθούν στους μαθητές είναι:

- Ποιο είναι το ύψος του εισοδήματος του νοικοκυριού;
- Ποιο το μέγεθος και η σύνθεση (ηλικία, φύλο κτλ.) του νοικοκυριού;
- Σε ποιο γεωγραφικό περιβάλλον (ορεινό, πεδινό κτλ.) βρίσκεται το νοικοκυριό;
- Ποιο το κοινωνικό περιβάλλον (χωριό, πόλη, είδος και χώρος εργασίας κτλ.) του νοικοκυριού;

Τέλος, σε αυτό το σημείο πραγματοποιείται μια βιωματική εφαρμογή, στην οποία οι μαθητές καλούνται να χωριστούν σε ομάδες των τριών, να αναλάβουν ένα ρόλο οικογένειας ή νοικοκυριού και να απαντήσουν ομαδοσυνεργατικά για τον προϋπολογισμό που θα συντάξουν και προτάσεις αξιοποίησης του πλεονάσματος.

Εκφώνηση εφαρμογής:

Η κάθε ομάδα απαντάει τα παρακάτω ερωτήματα ανάλογα με τον ρόλο της:

- α. Αποτελείτε οικογένεια ή νοικοκυριό; Γιατί;

- β. Καταγράψτε τα έσοδά σας για έναν μήνα.
 - γ. Καταγράψτε τα έξοδά σας για τον ίδιο μήνα.
 - δ. Έχετε πλεόνασμα ή έλλειμμα;
 - ε. Αν ατομικά έχετε πλεόνασμα, δώστε μία πρόταση για την αξιοποίησή του.
- Ας παρουσιάσει η κάθε ομάδα το σχέδιό της και την πρόταση για το πιθανό πλεόνασμα.

Ομάδα Α

Υποθέστε ότι βρίσκεστε σε μία πόλη για τις σπουδές σας και συγκατοικείτε με έναν φίλο/φίλη.

Ομάδα Β

Υποθέστε ότι είστε ένα ζευγάρι συνταξιούχων

Ομάδα Γ

Υποθέστε ότι αποτελείτε οικογένεια με δύο παιδιά.

Μέσα από αυτή την ομαδική βιωματική εφαρμογή, οι μαθητές θα μπορέσουν να συλλάβουν πιο εύκολα ένα πρότυπο οικογενειακού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ενός νοικοκυριού και να μπορούν να βοηθούν τα μέλη της οικογένειάς τους στη σύνταξη του, στην ορθή διαχείριση των οικονομικών και στη υιοθέτηση του προτύπου του ορθολογικού καταναλωτή.

Διδακτικές υποενότητες 4.4, 4.5

Το μάθημα το οποίο διδάσκεται είναι η πολιτική παιδεία της Α λυκείου. Οι ενότητες που θα αναλυθούν είναι «4.4 το κράτος ως παραγωγός και ως καταναλωτής» και «4.5 Βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας» συνολικής διάρκειας 45 λεπτών. Οι στόχοι του μαθήματος είναι οι μαθητές μετά το πέρας του μαθήματος να είναι σε θέση να διαχωρίζουν τις βασικές μονάδες του οικονομικού συστήματος να κατανοούν τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας και να ορίζουν τα βασικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Η όλη διαδικασία βασίζεται στην αρχές της παιδαγωγικής Φρενέ για την επίτευξη πιο καλών αποτελεσμάτων. Πιο αναλυτικά το μάθημα θα γίνει με έναν βιωματικό τρόπο έτσι ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν εις βάθος τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας καθώς και τους βασικούς πυλώνες της.

Οι βασικές υποενότητες της διδασκαλίας είναι οι 3 βασικοί παράγοντες του οικονομικού συστήματος, τα δημόσια αγαθά, οι Δ.Ε.ΚΟ ,τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας και τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας.

Εκπαιδευτικές Τεχνικές και εποπτικά μέσα:

Η εκπαιδευτική τεχνική που χρησιμοποιήθηκε αφορά τον καταιγισμό ιδεών (brainstorming) . Πρακτικά οι μαθητές μέσα σε ένα αρμονικό πλαίσιο προτείνουν ιδέες σχετικά με το ποιες αποτελούν τις βασικές μονάδες του οικονομικού συστήματος, ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας και ποια είναι τα βασικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Επίσης εφαρμόζεται η τεχνική τι νέα κατά την οποία οι μαθητές στην αρχή λένε για τα νέα της ημέρας τους προκειμένου να γίνει πιο ευέλικτο το τμήμα.

Πιο αναλυτικά για τον καταιγισμό ιδεών θα ακολουθηθούν τα παρακάτω βήματα:

- Πρώτο στάδιο: Ο κάθε μαθητής γράφει ανώνυμα σε ένα χαρτί σε μόλις μια πρόταση την άποψή του σχετικά με το ποια στοιχεία θεωρεί πως περιέχει το ελληνικό οικονομικό σύστημα
- Δεύτερο στάδιο: Ένας μαθητής αναλαμβάνει να διαβάσει τα χαρτάκια
- Τρίτο στάδιο: Συζήτηση πάνω στις ιδέες που ακούστηκαν

Μετά το πέρας του μαθήματος διατυπώνονται ερωτήσεις από τους μαθητές καθώς και προτάσεις βελτίωσης.

Τα εποπτικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν είναι οι κινωλίες, τα χαρτιά, ο πίνακας, ο προβολέας και τα σχολικά βιβλία

Βιωματικό Εργαστήρι “Μικρά Βιβλία”

Η λογική πίσω από αυτή τη δράση είναι οι μαθητές στα χρονικά πλαίσια 4 διδακτικών ωρών να αποκτήσουν συγκεκριμένα ερεθίσματα σχετικά με τα παραγόμενα αγαθά της τοπικής και όχι μόνο οικονομίας και στη συνέχεια να δημιουργήσουν ένα δικό τους “Μικρό Βιβλίο” που θα απεικονίζει την πορεία του αγαθού που θα διαλέξουν από τον παραγωγό στον καταναλωτή. Η δράση αυτή θα πραγματοποιηθεί σε ομάδες των 3 ή 4 ατόμων. Ειδικότερα, η διαδικασία κατά βήματα που θα ακολουθηθεί είναι η εξής:

Σε πρώτη φάση, θα πραγματοποιηθεί μια ολιγόλεπτη διάλεξη από τον διδάσκοντα που θα έχει ως θέμα τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη. Συγκεκριμένα, θα απαριθμιστούν τα τοπικά αγαθά που κινούν την οικονομία της κοινότητας και θα αποδοθεί η σημασία που έχουν. Αμέσως μετά, η τάξη στα πλαίσια εκπαιδευτικής-βιωματικής εκδρομής θα επισκεφθεί τον τοπικό συνεταιριστικό σύλλογο παραγωγών “Κοχύλου” και εκεί οι μαθητές θα εκλάβουν όλα τα ερεθίσματα που χρειάζονται για την έρευνα που θα εκπονήσουν και τη δημιουργία στη συνέχεια του “Μικρού Βιβλίου”. Οι μαθητές, έχοντας ήδη χωριστεί σε ομάδες σύμφωνα με την προτίμησή τους, θα αναθέσουν μόνοι τους ρόλους στην ομάδα (υπεύθυνος σύνταξης, φωτογράφος, τυπογράφος) και την ώρα της ξενάγησης-ομιλίας των τοπικών παραγωγών θα απαθανατίσουν οτιδήποτε τους κινεί την περιέργεια και θα καταγράψουν ότι αξίζει να

σημειωθεί κατά την προσωπική τους κρίση. Οι τοπικοί παραγωγοί θα επεξηγήσουν με βιωματικό τρόπο την πορεία των αγαθών από τον παραγωγό στον καταναλωτή και θα σταθούν ιδιαίτερα στην καθημερινότητα τους και στις δυσκολίες που έχει το επάγγελμά τους. Οι μαθητές θα είναι σε θέση να εκφράσουν τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες τους και ακόμα και να πάρουν μια ολιγόλεπτη συνέντευξη από τους παραγωγούς. Το ζητούμενο είναι να κινητροδοτηθούν από την όρεξη και το μεράκι των επαγγελματιών και να αναπτύξουν το αίσθημα της αυτενέργειας.

Σε δεύτερη φάση, οι μαθητές εντός της σχολικής τάξης θα προχωρήσουν στην δημιουργία του τελικού έργου (του “Μικρού Βιβλίου”). Συγκεντρώνοντας όλο το υλικό που κατέγραψαν και απέκτησαν με οποιονδήποτε τρόπο κατά την εκπαιδευτική εκδρομή και ταξινομώντας το, θα ενεργήσουν ο καθένας σύμφωνα με το ρόλο που έχει στην ομάδα για να επιτευχθεί το βέλτιστο αποτέλεσμα. Ο υπεύθυνος σύνταξης θα αναλάβει τη σύνταξη του βιβλίου, ο τυπογράφος την βιβλιοδεσία του και ο φωτογράφος-γραφίστας την εικαστική επιμέλεια.

Στην τρίτη και τελευταία φάση, οι μαθητές θα μοιραστούν την εμπειρία και τις δημιουργίες τους με τους μαθητές της Β' τάξης του Γενικού Λυκείου Άνδρου. Πρόκειται ουσιαστικά για την πραγματοποίηση μιας παρουσίασης-έκθεσης-ανταλλαγής των δημιουργιών των μαθητών με τις αντίστοιχες δημιουργίες (άλλου θέματος ή και του ίδιου) της φιλικής σχολικής τάξης. Αυτή η δραστηριότητα θα ολοκληρώσει την δράση του Βιωματικού Εργαστηρίου και θα θέσει τα θεμέλια σχέσεων φιλίας και αλληλεγγύης μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών.

Βιβλιογραφία

- Αρχοντάκη Ζ., Φιλίππου Δ. (2010) «205 βιωματικές ασκήσεις για εμπύχωση ομάδων». Εκδόσεις Καστανιώτη
- Bade R., Parkin M. (2010). «Μικροοικονομική Θεωρία – Πρακτική». Εκδόσεις Rosili
- Βλαδίμηρου - Παναγιώτου Β., Κουζαλή - Σωτηρίου Ε. (2017). «Οικονομικά (Πολιτική Οικονομία) Γ' Λυκείου». Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου
- Giddens A. (2009), «Κοινωνιολογία» (Β νέα έκδοση). Εκδόσεις Gutenberg
- Λιανός Θ., Παπαβασιλείου Α. και Χατζηανδρέου Α. (2008). «Αρχές Οικονομικής Θεωρίας Γ' Γενικού Λυκείου». ΟΕΔΒ. Εκδόσεις Διόφαντος

- Μάραντος Π., Θεριανός Κ. (2016). «Πολιτική Παιδεία Α' Γενικού Λυκείου και ΕΠΑ.Λ». ΟΕΔΒ. Εκδόσεις Διόφαντος
- Σάκκου Ν. (2015). «Πολιτική Παιδεία Α' Λυκείου». Εκδόσεις Σαββάλας
- Παιδαγωγική Ομάδα "Το Σκασιαρχείο"
(<https://skasiarxeio.wordpress.com/%CF%83%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%B1%CE%BB%CE%AC%CF%87%CE%BB%CE%BF%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%BF%CE%B2%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%B9%CE%BF/>)
- Το δικό σου "Μικρό Βιβλίο"
(<http://mikravivlia.weebly.com/beta942mualphataualphatauepsilonchinuiotakappa941sigmaf.html>)